

ΚΕΦΑΛΑΙΟ 1ο

ΕΦΗΜΕΡΙΔΕΣ ΠΟΥ ΕΚΔΙΔΟΝΤΑΝ

Πέντε από τις καθημερινές εφημερίδες που εκδίδονταν στη Θεσσαλονίκη συνέχισαν να εκδίδονται και μετά από τη Μικρασιατική Καταστροφή και μέχρι και την Κατοχή. Πρόκειται: για τη «Νέα Αλήθεια» και τη «Μακεδονία», που είχαν εκδοθεί στην περίοδο της Τουρκοκρατίας και «Το Φως», την «Εφημερίδα των Βαλκανίων» και τον «Ταχυδρόμο Βορ. Ελλάδος». Οι εφημερίδες αυτές όχι μόνο συνέχισαν να εκδίδονται αλλά ακόμη επέτυχαν να ανταποκριθούν στα νέα δεδομένα, να βελτιώσουν την ύλη τους, να εκσυγχρονίσουν τις εγκαταστάσεις τους και να αυξήσουν την κυκλοφορία τους.

Παρά τα σοβαρά οικονομικά προβλήματα που αντιμετώπισαν, τις δυσχέρειες και τον σκληρό ανταγωνισμό τόσο μεταξύ τους όσο και με τις νέες που εκδόθηκαν στο διάστημα αυτό, εκδίδονταν όλες μέχρι την Κατοχή, όταν διατάχθηκε η παύση ορισμένων από τους Γερμανούς κατακτητές και οι άλλες προτίμησαν να διακόψουν την έκδοσή τους.

Η περίοδος αυτή ήταν για τις εφημερίδες της Θεσσαλονίκης αποφασιστικής σημασίας λόγω του σκληρού ανταγωνισμού με τις αθηναϊκές εφημερίδες, που έγινε πιο έντονος μετά από την αυθημερόν κυκλοφορία των αθηναϊκών εφημερίδων και λόγω της αναπτύξεως των κοινωνικών που εξουδετέρωσε ορισμένα πλεονεκτήματα του τοπικού Τύπου. Παράλληλα αυξήθηκε το κόστος εκδόσεως (λειτουργικά έξοδα) αλλά και το μέγεθος της κυκλοφορίας των τοπικών εφημερίδων.

Η «Νέα Αλήθεια»

Η «Νέα Αλήθεια» συνέχισε το εθνικό και κοινωνικό έργο της, πάντοτε κάτω από την άμεση παρακολούθηση του διευθυντή της Ιω-

άννη Κούσκουρα και του αρχισυντάκτη της Ιωάννη Μπήτου. Παρέμεινε στο πλευρό του Έλευθ. Βενιζέλου και των διαδόχων του και αγωνίστηκε για την προώθηση των τοπικών προβλημάτων. Διατηρήθηκε σε ένα υψηλό επίπεδο κύρους και ενημερότητας και δημιούργησε τις προϋποθέσεις για να γιγαντωθεί, στοιχεία που της επέτρεψαν να αντιμετωπίσει με επιτυχία τις νέες απογευματινές εφημερίδες που εκδόθηκαν¹.

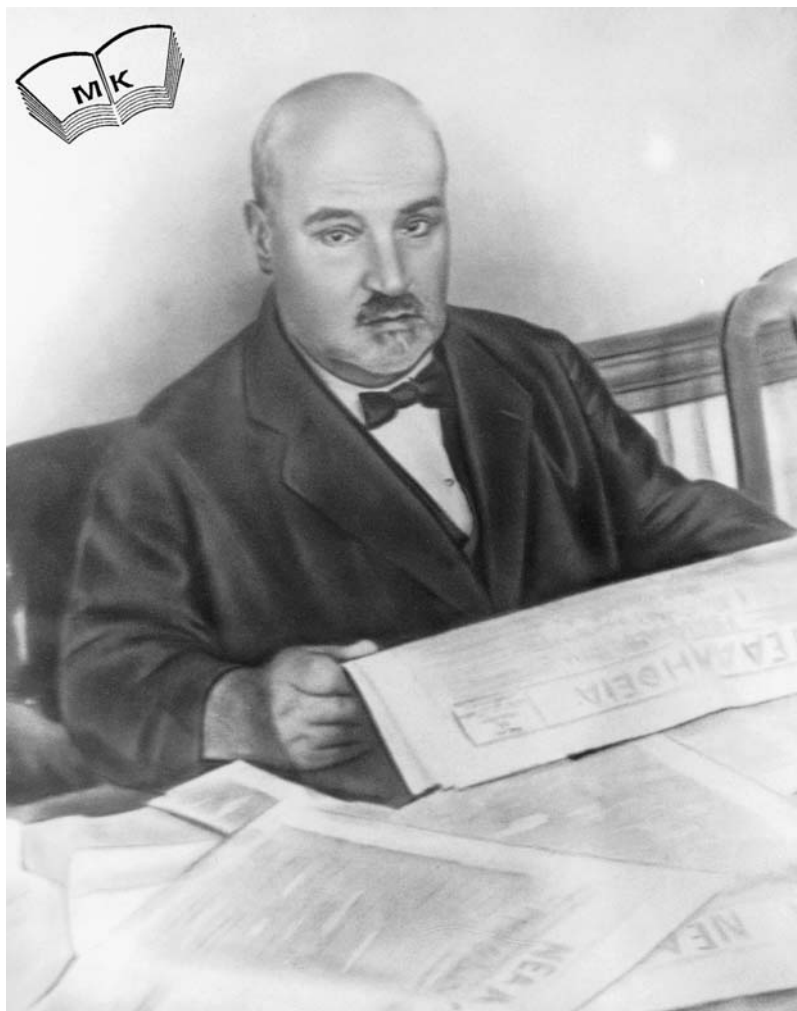
Στην περίοδο αυτή η «Νέα Αλήθεια» αντιμετώπισε δύο σοβαρά προβλήματα: Το θάνατο πρώτα του ιδρυτή της Ιωάννη Κούσκουρα και σχεδόν την ολοκληρωτική τύφλωση του αρχισυντάκτη της Ιωάννη Μπήτου. Παράλληλα όμως ανακαινίστηκε και απέκτησε δικές της εγκαταστάσεις, ενώ τη διεύθυνσή της ανέλαβαν συνεργάτες της, που όμως δεν είχαν άμεση σχέση με τη δημοσιογραφία.

Τη διεύθυνση της εφημερίδας διατήρησε ο Ιωάν. Κούσκουρας, που παράλληλα ασχολήθηκε σοβαρά με τα δημοτικά ζητήματα: Μετά από την Επανάσταση του 1922 διορίστηκε δημοτικός σύμβουλος (29-11-1922) και στη συνέχεια εκλέχθηκε στις δημοτικές εκλογές του 1923, 1926 και 1927 (όταν μάλιστα αναδείχθηκε και πρόεδρος του Δημοτικού Συμβουλίου) και από τη θέση του αυτή υπερασπίστηκε τα δικαιώματα του Τύπου².

Ο Ιωάννης Κούσκουρας πέθανε από συγκοπή της καρδιάς τα ξημερώματα της 20^{ης} Φεβρουαρίου 1931, σε ηλικία 64 χρόνων, αξιοσέβαστος, πατριώτης, υπηρέτης των λαϊκών συμφερόντων. Στη νεκρολογία της εφημερίδας σημειώνονται και τα εξής: «οι αγώνες του οι Εθνικοί, η μεγάλη κοινωνική του δράσις είχαν ως αποτέλεσμα να τον περιβάλλουν με εκτίμησιν, αγάπην και σεβασμόν. (...) Επί επτά χρόνια υπήρξε Δημοτικός Σύμβουλος και επί εν έτος πρόεδρος του Δημοτικού

1. Μανώλης Κανδυλάκης: «Η Νέα Αλήθεια», στο Ημερολόγιο της Ενώσεως Συντακτών Ημερησίων Εφημερίδων Μακεδονίας Θράκης», έτους 2000, σελ. 62-70.

2. Σύμφωνα με το Μητρώο των Δημοτικών Συμβούλων του Δήμου Θεσσαλονίκης. Επίσης: «Μακεδονικά Νέα» στις 23 Οκτωβρίου 1925, «Μακεδονία» στις 17 και 18 Νοεμβρίου 1926 και «Νέα Αλήθεια» στις 2 Αυγούστου 1929.

Ο Ιωάν. Κούσκουρας, ιδρυτής, εκδότης και διευθυντής της «Νέας Αλήθειας».

Συμβουλίου. Ανεδείχθη μέλος της Κτηματικής Επιτροπής του Δήμου προαγαγών τα συμφέροντα αυτής σημαντικώς. Υπήρξεν επί τετραετίαν μέλος της Κτηματικής Ομάδος παρά τω Γραφείω Σχεδίου Πόλεως Θεσσαλονίκης εξυπηρετήσας άριστα κατά την γενικήν ομολογίαν

τα συμφέροντα των εντολέων του. Εχρημάτισε επίσης επί τετραετίαν μέλος του Ανωτέρου Εκπαιδευτικού Συμβουλίου προσενεγκών τας φωτεινάς του υπηρεσίας και εις την Επιτροπήν αυτήν. Παρεκλήθη πολλάκις να δεχθή να θέση υποψηφιότητα βουλευτού, δημάρχου και γερουσιαστού, αλλ' ηρνήθη πάντοτε μετριοφρόνως προτιμών να ευρίσκειται επικεφαλής της αγαπημένης του «Νέας Αληθείας» και παρά το πλευρόν της λατρευτής του οικογενείας»³.

Εξ άλλου στη νεκρολογία αναφέρονται και τα εξής: «η πραότης του χαρακτήρος του, η μετριοπάθεια του εν παντί, η έλλειψις παρ' αυτώ οπισθοβουλίας και κακών σκέψεων, η αμνησικακία του, η άπειρος καλωσύνη του, η ανεξάντλητος προθυμία του να προσφέρει παντού και πάντοτε την συνδρομήν του εις ό,τι ηδύνατο να φανή χρήσιμος εις το γενικόν καλόν και εις πάντα πλησίον του, τον κατέστησε σεβαστόν και λατρευτόν εις όλους όσους οπωσδήποτε τον πλησίασαν και τον εγνώρισαν»⁴.

Ο Ισαάκ Καμπελή θυμάται ότι ο Κούσκουρας ήταν «γέρον αξιόπρεπής, πάντοτε άψογα ντυμένος. Ο Φαρδής έλεγε γι' αυτόν ειρωνικά ότι τον νοιώθει «σαν Τούρκο Πασά που του λείπει το φέσι». Αλλά θερμός ενθουσιώδης πατριώτης μέχρι αυτοθυσίας»⁵.

Ο Κούσκουρας (και ο Μπήτος) ανακηρύχθηκε επίτιμο μέλος μόλις ιδρύθηκε ο Σύλλογος Αγωνιστών του Μακεδονικού Αγώνος⁶, ενώ ο Δήμος Θεσσαλονίκης έδωσε το όνομά του σε οδό της πόλεως.

3. «Νέα Αλήθεια» στις 20, 22, 23 και 26 Φεβρουαρίου. Επίσης: «Νέα Αλήθεια» στις 22, 23 και 26 Φεβρουαρίου και «Μακεδονία» στις 21 Φεβρουαρίου 1931.

4. «Μακεδονικόν Ημερολόγιον»: έτους 1928, σελ. 317 και έτους 1932, σελ. 115, όπου δημοσιεύεται νεκρολογία σαφώς επηρεασμένη από τη νεκρολογία της «Νέας Αλήθειας». Για τον Κούσκουρα βλέπε: Μπακόλας Νίκος: «Ι. Κούσκουρας», Εισήγηση στο Συνέδριο του Συνδέσμου Εκδοτών Βορ. Ελλάδος-(1993) και εφημερίδα «Βογατσιό»: «Ιωάν. Κούσκουρας-Διαπρέψαντες Βογατσιώτες» (χ.χ.).

5. Ισαάκ Καμπελή: «Δημοσιογραφικά μορφαί της Παλαιάς Θεσσαλονίκης» στο Πανηγυρικό Λεύκωμα του Συλλόγου Θεσσαλονικέων Νέας Υόρκης (:) σελ. 16.

6. «Το Φως» στις 17 Αυγούστου 1923.

Μετά το θάνατο του Ιωάν. Κούσκουρα και παρά τη φημολογία που κυκλοφόρησε και διαψεύστηκε (ότι η ιδιοκτησία παραχωρήθηκε σε τρίτους) η οικογένεια Κούσκουρα παρέμεινε η μοναδική ιδιοκτήτρια της⁷. Τη διεύθυνση της εφημερίδας ανέλαβε ο Κώστας Κούσκουρας, που τότε ήταν 20 χρόνων⁸.

Ως συμπαρασάτες είχε τον θείο του βιομήχανο Αθαν. Κούσκουρα και τον πιστό συνεργάτη του πατέρα του Ιωάννη Μπήτο. «Πήρε την βαρειάν κληρονομιά τον Φεβρουάριο του 1931 (...) απόφοιτος της Εμπορικής Σχολής. Προστάτης έξι νεότερων αδελφών του συνειδητοποίησε αμέσως την ανάγκη του ηθικού, κοινωνικού και εθνικού χρέους να συνεχίσει αντάξια την μεγάλη τούτη οικογενειακή και εθνική παράδοση της εφημερίδας (...) Συνέχισε χωρίς καμιά παρέκκλιση [την πολιτική πορεία στο πλευρό του Ελευθ. Βενιζέλου] και για την συμπαράστασή του αυτή και τη μη συμμόρφωσή του σε κυβερνητικές εντολές φυλακίζεται για λίγες μέρες κατά τη δικτατορία του Ιωάν. Μεταξά»⁹.

Λίγο αργότερα (τον Ιούνιο του 1932) ανέλαβε συνδιευθυντής της «Νέας Αλήθειας» ο πρώην νομάρχης Κων. Σνωκ, μέχρι τότε «φιλολογικός συνεργάτης» της και εκπρόσωπός της στη συνοδεία του Ελ. Βε-

Ο Κων. Ι. Κούσκουρας που τον διαδέχθηκε τον πατέρα του μετά τον θάνατό του το 1931.

-
7. Σχετική δήλωση της εφημερίδας δημοσιεύθηκε στις 21 Νοεμβρίου 1931.
 8. Λαμπρινός Χρίστος: «Συνοπτική Ιστορία του Τύπου της Θεσσαλονίκης» στη «Νέα Εστία», Χριστούγεννα 1985, σελ. 277, όπου αναφέρεται ως συνδιευθυντής ο Αθαν. Κούσκουρας, ο οποίος τότε είχε ... παιδική ηλικία.
 9. Ζωγραφάκης Γιώργος: «Κώστας Κούσκουρας. In Memoriam», στο «Μακεδονικόν Ημερολόγιον» έτους 1983, σελ. 207.

νιζέλου στην Άγκυρα¹⁰, ο οποίος διατήρησε τη θέση αυτή μέχρι το 1935, (ή τουλάχιστον την άνοιξη του 1936¹¹, όταν τον αντικατέστησε ο Ιωάν. Μπήτος¹².

Συνεχίστηκαν και οι εθνικοί αγώνες της με την υποστήριξη των προσπαθειών της Πολιτείας για τη βελτίωση της άμυνας της απέναντι σε εχθρούς εξωτερικούς (Βούλγαροι, Τούρκοι κ.ά.) και εσωτερικούς (κομμουνιστές, αθηναιοκεντρισμός, ελληνική νοοτροπία¹³ κ.ά.), όταν ο πατριωτισμός που παλαιότερα εκδηλωνόταν με τα κύρια άρθρα των εφημερίδων είχε μειωθεί σημαντικά.

Η «Νέα Αλήθεια»¹⁴ «μετά την επανάσταση του 1922 εκηρύχθη υπέρ της Δημοκρατίας και υπεστήριξε την Κυβέρνηση του Αλεξ. Παπαναστασίου (...). Το 1928 ετάχθη παρά το πλευρόν του επανελθόντος εις την πολιτικήν Ελ. Βενιζέλου». Είναι χαρακτηριστική η εξιστόρηση του στασιαστικού κινήματος των Λεοναρδοπούλου και Γαργαλίδη, –που αναδημοσιεύθηκε και σε άλλη εφημερίδα¹⁵– και τα σχόλιά της για την αρθρογραφία των αντιβενιζελικών «Ταχυδρόμου» και «Εθνικής Ιδέας»¹⁶. Η πολιτική της τοποθέτηση δεν την εμπόδισε να «χειροκροτεί» και άλλους με αξιόλογες ικανότητες πολιτικούς, όπως όσους προέρχονται από τη Μακεδονία, ή τον Ιωάν. Σοφιανόπουλο, που σε μια επίσκεψή του στη Θεσσαλονίκη τον υποδέχθηκε (στις 5 Αυγού-

10. «Νέα Αλήθεια» στις 3 Νοεμβρίου 1930 (για την αποστολή στην Άγκυρα), «Μακεδονία» στις 19 Μαΐου 1930 (για την αποστολή στο Βελιγράδι). Τον επόμενο χρόνο θα μεταβεί και στο Παρίσι («Νέα Αλήθεια» στις 16 Ιουνίου 1932.)

11. Σύμφωνα με Έκθεση του Γαλλικού Προξενείου Θεσσαλονίκης. Η ίδια η εφημερίδα ανήγγειλε την ανάθεση στον Κ. Σνώκ τη συνδιεύθυνσή της.

12. Μάγερ Κώστας: «Ιστορία του Ελληνικού Έθνους», τόμος Γ' σελ. 52.

13. Π.χ. στη «Νέα Αλήθεια» στις 2 Αυγούστου 1934, κύριο άρθρο για τον παραγκωνισμό των Μακεδόνων.

14. Μάγερ Κώστας: όπου παραπάνω, και Λαμπρινός Χρ. όπου παραπάνω σελ. 277.

15. «Νέα Αλήθεια» στις 30 Οκτωβρίου 1923.

16. «Ταχυδρόμος» 18 Ιουλίου και 5 Αυγούστου 1923.

στου 1934) με πρωτοσέλιδο κορυφαίο πεντάστηλο ρεπορτάζ. Το 1935 όλο σχεδόν το επιτελείο της ζήτησε να χορηγηθεί αμνηστία για το κίνημα της 1^{ης} Μαρτίου¹⁷.

Όπως τονίζεται σε απόρρητη έκθεση του Γάλλου Προξένου στη Θεσσαλονίκη (στις 17-3-1936) η εφημερίδα ήταν βενιζελική και στην εξωτερική πολιτική ακολουθούσε τη γραμμή του Κόμματος των Φιλελευθέρων, ενώ σε σειρά άρθρων της καταφέρθηκε εναντίον των ξένων και των γαλλικών σχολείων και εκκλησιών στη Θεσσαλονίκη και δεν έδειξε αισθήματα συμπάθειας για τα γαλλικά πολιτιστικά έργα.

Κατά τη δικτατορία της 4^{ης} Αυγούστου συνέχισε την έκδοσή της αλλά εξαναγκάστηκε, όπως όλες οι εφημερίδες, να εξυμνούν το νέο καθεστώς και να μη μνημονεύουν τα παλαιά κόμματα.

Από το 1923 συμμετείχε σε ομάδα εφημερίδων της Θεσσαλονίκης που εξασφάλισε την κυβερνητική άδεια και εγκατέστησε ασύρματους μέσω των οποίων είχε ειδησεογραφική ενημερότητα (μαζί με «Το Φως», την «Εφημερίδα των Βαλκανίων», την «Οπινιών», την «Εντεπαντάν» και την «Ινφορμασιόν»). Η «Μακεδονία» αρνήθηκε τη συμμετοχή της στην ομάδα και την εχλεύασε¹⁸.

Τον επόμενο χρόνο, τον Ιανουάριο, άρχισε η διαδικασία για την εγκατάσταση σε νέα γραφεία, ζήτησε μάλιστα συγγνώμη από τους αναγνώστες της για τις ελλείψεις και τις κακοτεχνίες που εξ αιτίας των εργασιών παρουσίαζε¹⁹. Όμως μόνο το 1925 ολοκληρώθηκε η ανακαίνιση και αγοράστηκαν νέα τυπογραφικά στοιχεία²⁰. Νέα ανακαίνιση της επιχειρήθηκε το 1931, λίγους μήνες μετά από το θάνατο του Κούσκουρα. Από τις 27 Μαΐου άρχισε υποσέλιδη οκτάστηλη διαφήμιση για «ριζική ανακαίνιση» και με ημισέλιδη διαφήμιση ανήγγειλε ότι

17. Τη διαμαρτυρία υπογράφουν ο Κούσκουρας, ο Μπίτος, ο Οικονομίδης, ο Βεγκιάρης και ο Θ. Οικονόμου από τη «Νέα Αλήθεια». («Μακεδονία» την 1 Απριλίου 1934).

18. «Το Φως» στις 31 Ιανουαρίου και 2 Φεβρουαρίου 1923 και «Μακεδονία» στις 3 και 23 Ιανουαρίου 1923.

19. «Νέα Αλήθεια» στις 13 Ιανουαρίου 1924.

20. «Νέα Αλήθεια» στις 13 και 14 Μαρτίου 1925.

ΕΠΙΧΕΙΡΗΣΙΑΣ
ΕΛΛΗΝΙΚΗΣ
ΕΚΔΟΣΕΩΣ
ΓΡΑΦΕΙΑ ΑΝΑΦΟΡΑΣ
Μεταφραστής Βελώνης Αθ. 41
1936 Τηλ. 202
Τοκ Βίλλια Αθην. 1

ΝΕΑ ΑΛΗΘΕΙΑ

ΕΘΝΙΚΗ ΕΚΔΟΣΗ ΚΑΘΗΜΕΡΙΝΗ ΕΝ ΘΕΣΣΑΛΟΝΙΚΗ

ΠΑΡΑΚΕΥΗ
1029009 1936
ΕΤΟΣ ΕΚΔΟΣΗΣ ΕΚΕΤΟΝ
1936 ΤΗΛ. 202
ΑΜΦΙΣΣΗ 15 ΤΕΛΟΣ

ΕΝ ΤΗ ΕΠΙΧΕΙΡΗΣΙΑΣ
ΑΙ ΕΧΡΑΤ ΤΟΥ ΠΡΟΛΟΓΟΥ ΤΗΣ ΕΠΙΧΕΙΡΗΣΙΑΣ

ΤΕΤΡΑΠΤΟΝ ΣΥΜΒΟΛΟΝ

«Η Νέα Αλήθεια» σκοπός της είναι να δώσει στον λαό την αληθινή γνώση, να τον ενημερώσει για τα γεγονότα που συμβαίνουν στον κόσμο, να τον βοηθήσει να κατανοήσει την κατάσταση της πατρίδας και να τον προετοιμάσει για τον αγώνα της ελευθερίας.

Η ΕΙΚΟΝΙΣΜΕΝΗ ΓΟΗΤΡΙΑ ΜΑΖ

Ε. ΜΕΛΕΤΗΤΗΣ Ε. ΚΟΥΝΤΟΥΡΑΣ ΕΝ ΑΝΤΙΣΤΑΣΙ

ΣΤΑΤΙΣΤΙΚΗ

Οι στατιστικές δείχνουν ότι η οικονομία της χώρας βρίσκεται σε κρίση, με υψηλό ποσοστό ανεργίας και μειωμένη παραγωγή. Η κατάσταση αυτή οφείλεται κυρίως στην πολιτική αβεβαιότητα και στην έλλειψη επενδύσεων.

ΒΑΣΙΛΕΥΣ ΤΗΣ ΒΟΥΛΟΓΡΑΦΙΑΣ

ΤΑ ΣΥΜΒΟΛΙΑ ΤΟΥ Κ. Β. ΒΑΡΔΑΛΟΥ

Ο Κ. Βαρδαλούς, με την εικόνα του βασιλιά της Βουλολογίας, συμβολίζει την αλήθεια και την δικαιοσύνη. Η εικόνα αυτή είναι η βάση της δημοκρατίας και της ελευθερίας.

Η Νέα Αλήθεια είναι η μόνη εφημερίδα που δίνει στον λαό την αληθινή γνώση. Δεν φοβάται να κριθεί, να αμφισβητηθεί, να αμφισβητηθεί. Είναι η φωνή της αλήθειας, η φωνή της δικαιοσύνης.

ΠΡΩΤΗ ΕΠΙΣΤΑΣΗ

ΦΡΑΝΣ ΖΥΔΑΙΣΑΘΟΥ

Η πρώτη επίσταση στην Ελλάδα έγινε το 1821. Ήταν η προσπάθεια του ελληνικού λαού να απαλλαγεί από τον οζιόχο της οθωμανικής κυριαρχίας. Η επίσταση αυτή έληξε με την ήττα, αλλά η μνήμη της είναι αιώνια.

ΙΣΧΑ ΧΑΡΑΚΤΗΡΙΣΤΙΚΟΣ

ΤΟΥΣ ΑΛΛΕΣ ΑΒΤΣΑ

Οι ισχά χαρακτηρίζονται από την απλότητα και την ειλικρίνεια. Είναι οι άνθρωποι που ζουν για τον λαό και για την πατρίδα.

ΤΑ ΣΥΜΒΟΛΙΑ

ΤΟΥ Κ. Β. ΒΑΡΔΑΛΟΥ

Ο Κ. Βαρδαλούς, με την εικόνα του βασιλιά της Βουλολογίας, συμβολίζει την αλήθεια και την δικαιοσύνη. Η εικόνα αυτή είναι η βάση της δημοκρατίας και της ελευθερίας.

ΘΥΡΑΝΝΟΣ ΕΣΘΙ

Ο θύραννος είναι ο άνθρωπος που καταπιάνεται τον λαό. Είναι ο άνθρωπος που θέλει να είναι ο αφέντης και να μην έχει κανέναν αντίπαλο.

ΤΟ ΣΥΝΤΑΚΤΙΚΟΝ ΠΡΟΕΔΡΙΚΟΝ ΤΗΣ «ΝΕΑΣ ΑΛΗΘΕΙΑΣ»

Γ. ΠΡΕΤΣΙ, Γ. ΖΗΚ, Κ. ΠΑΠΑΝΙΚΟΛΑΟΥ, Δ. ΟΙΚΟΝΟΜΙΔΗΣ, ΧΡ. ΑΝΑΣΤΑΣΙΟΥ, Θ. ΟΙΚΟΝΟΜΟΥ, Κ. ΒΑΤΣΙΑΣ

Πατηρικό φύλλο της «Νέας Αλήθειας» για τα 25 χρόνια.

η ανακαίνιση θα γίνει την 10^η Ιουνίου) και ότι θα εκδίδεται με νέα διεύθυνση, «εμφάνισιν καλλιτεχνικήν και αρτιωτάτην, με όρον προγραμματικόν την υπεράσπισιν των συμφερόντων του λαού, με σκοπόν εξυπηρετήσεως των ζητημάτων όλων των τάξεων, με εξαιρετικήν επιμονήν εις την εξέτασιν των προσφυγικών ζητημάτων, με σύστημα ειδικών ερευνών και εμβριθών πραγματειών, με προσπάθειαν αναπτύξεως πνευματικής ζωής εις την πόλιν μας με αναγνώσματα ποικίλα και γοητευτικά». Τις επόμενες μέρες άρχισε διαδοχικά έρευνες για τα προβλήματα των εργατών (από την 1^η Ιουλίου) και για τους συνδικισμούς της Θεσσαλονίκης (από την 14^η Ιουλίου).

Ακολουθώντας το Παλαιό Ημερολόγιο δεν εκδόθηκε στις 9 Ιανουαρίου 1924 (πρωτοχρονιά).

Μετά την επίθεση στα γραφεία του «Ταχυδρόμου» και της «Ημερησίας» (Ιούλιος του 1924), ο Κούσκουρας πρώτος υπέγραψε τη διαμαρτυρία των ιδιοκτητών, εκδοτών, συντακτών και προσωπικού για σύλληψη των δραστών, για μη έκδοση των εφημερίδων επί τρεις ημέρες και για αποζημίωση των θυμάτων των βανδαλισμών²¹.

Επίσης πρώτη η «Νέα Αλήθεια» υπέγραψε τις ανακοινώσεις για την έναρξη και τη λήξη της απεργίας των εργαζομένων σε όλες τις εφημερίδες το Νοέμβριο του 1924²².

Ως μάρτυρας υπερασπίσεως σε δίκη σε Στρατοδικείο του «Ταχυδρόμου» και του Αλέξ. Ωρολογά κατέθεσε πρώτος ο Κούσκουρας και δήλωσε ότι στο δημοσίευμα για το οποίο έγινε η παραπομπή δεν διέκρινε κάτι το επιλήψιμο, με αποτέλεσμα να προταθεί η μη εξέταση άλλων μαρτύρων υπερασπίσεως και να ακολουθήσει αθωωτική απόφαση²³.

Τον Ιούνιο του 1928 εόρτασε τα 25 χρόνια από την ίδρυσή της (κατά τους υπολογισμούς της ίδιας), με πανηγυρικό φύλλο στο οποίο

21. «Μακεδονικά Νέα» στις 22 Ιουλίου 1924.

22. «Τύπος της Θεσσαλονίκης» στις 27 Οκτωβρίου 1924 και «Ένωσις» στις 13 Νοεμβρίου 1923.

23. «Νέα Αλήθεια» και «Νεολόγος της Κωνσταντινουπόλεως» στις 27 Σεπτεμβρίου 1925.

δημοσιεύονται πολλά ιστορικά στοιχεία για την εφημερίδα και για την «Αλήθεια», που ήταν άλλη εφημερίδα²⁴.

Τα πρώτα χρόνια ήταν συνήθως δισέλιδη και σπάνια τετρασέλιδη, ενώ αργότερα έγινε τετρασέλιδη και συχνά εξασέλιδη –ιδίως μετά τον Ιούλιο του 1926– μεγάλου σχήματος. Χρησιμοποιούσε χρώματα στον κύριο τίτλο, ενώ στην πρώτη σελίδα, εκτός από το κύριο θέμα, τα σχόλια και το άρθρο, δημοσίευε συχνά θέματα εγκυκλοπαιδικής φύσεως. Τις τοπικές ειδήσεις τις δημοσίευε στην τελευταία σελίδα ενώ στις εσωτερικές δημοσίευε αγγελίες, ψυχαγωγική ύλη (γελιογραφίες, ανέκδοτα, εγκυκλοπαιδικά, εκδόσεις, θεατρικά κ.ά., δηλαδή φιλολογική ύλη με την ευρύτερη έννοια του όρου. Στις εθνικές και τις θρησκευτικές εορτές, συνέχισε να εκδίδεται «πανηγυρική» με ανάλογη ύλη και μεγαλύτερο αριθμό σελίδων, κάποτε δε διαφήμιζε σε άλλες εφημερίδες τα αναγνώσματά της, ακόμη και τα μυθιστορήματα²⁵.

Τον Αύγουστο του 1926 καθιέρωσε (για λίγα χρόνια) δισέλιδη «φιλολογική σελίδα» στην οποία δημοσίευε κείμενα συνεργατών της, επιφυλλίδες, αναγνώσματα κ.τ.λ.

Το 1927 η κυκλοφορία της που ήταν 10.000 φύλλα, της επέτρεψε να καθορίσει υψηλές τιμές διαφημίσεων²⁶.

Τις παραμονές των εκλογών του Αυγούστου του 1928 ζήτησε τηλεγραφικά μαζί με τις άλλες «δημοκρατικές εφημερίδες» της Θεσσαλονίκης (αλλά πρώτη-πρώτη αυτή) από τον Ελ. Βενιζέλο και από τον Αλεξ. Παπαναστασίου να συνεργαστούν για κοινή κάθοδο στην κρίσιμη εκλογική αναμέτρηση, όπως και έγινε. Όμως λίγες μέρες αργότερα δημοσίευσε ανακρίβειες για τη «Δημοκρατική Ένωση» του Παπανα-

24. «Νέα Αλήθεια» στις 30 Μαΐου και 1,2 και 4 Ιουνίου 1928, «Ταχυδρόμος» την 1 Ιουνίου 1928, «Μακεδονικά Νέα» στις 4 Ιουνίου 1928 και «Μακεδονία» στις 14 Αυγούστου 1928. Επίσης: Μανώλης Κανδυλάκης: «Εφημεριδογραφία της Θεσσαλονίκης», τόμος Α' σελ. 115 κ.ε.

25. «Μακεδονικά Νέα» στις 30 Ιουλίου 1926 για τις εγκαταστάσεις και «Μακεδονικά Νέα» και «Μακεδονία» στις 25 Φεβρουαρίου 1928 και «Νέα Αλήθεια» στις 15 Μαρτίου 1929.

26. «Νέα Αλήθεια» στις 6 Μαΐου 1928 και «Στατιστική του Ελληνικού Περιοδικού Τύπου» (του Υπουργείου Οικονομικών), σελ. 6.

στασίου και προκάλεσε διάψευσή της, ενώ για δημοσίευμα προκλήθηκαν επεισόδια εναντίον των γραφείων και του προσωπικού της²⁷.

Το 1929 είχε την πρωτοβουλία για δύο σημαντικές συζητήσεις από τις στήλες της: Για το αν πρέπει να ψηφίζουν και οι γυναίκες και για την ανάγκη να γραφεί από τοπικούς λογίους η ιστορία της Μακεδονίας αφού παρέμενε άγνωστη και διαστρεβλωμένη²⁸.

Μια έρευνά της για την οργάνωση, τις επιδιώξεις και τη λειτουργία των ξένων σχολείων στη Θεσσαλονίκη (εβραϊκών, γαλλικών, ιταλικών κ.ά.) εντυπωσίασε για τις καταγγελίες της και σχολιάστηκε σε επίπεδο διπλωματικών σχέσεων²⁹.

Συνέχισε εξ άλλου τη δημοσίευση ιστορημάτων και αναμνήσεων συνεργατών και συντακτών της για τη νεότερη και την πρόσφατη ιστορία της Θεσσαλονίκης και της Μακεδονίας, καταγράφοντας έτσι μαρτυρίες και διαφωτίζοντας τους αναγνώστες της με άγνωστα και πολύτιμα στοιχεία³⁰.

Αξιίζει να αναφερθεί η συστηματική παράθεση ιστορικών στοιχείων για κάθε συνοικία της Θεσσαλονίκης το καλοκαίρι του 1931 στα πλαίσια έρευνας για τα προβλήματά τους, γραμμένη μάλλον από τον Τάκη Οικονομίδη³¹.

27. «Μακεδονικά Νέα» στις 20 Ιουλίου 1928.

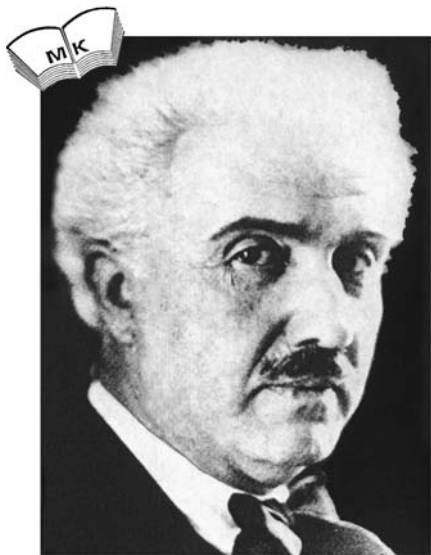
28. Για την «Ιστορία της Μακεδονίας» άρχισε η συζήτηση στις 25 Μαρτίου 1929 και ειδικός λογαριασμός. Βλ. «Νέα Αλήθεια» στις 28 Μαρτίου 1929 και 14 Απριλίου 1929. Για την ψήφο των γυναικών βλέπε φύλλα της του Απριλίου 1929.

29. Δημοσιεύθηκε στην αρχή του Αυγούστου του 1930, ενώ κατά καιρούς δημοσίευσε άρθρα και σχόλια στα οποία τόνιζε τους εθνικούς κινδύνους και τη μόρφωση που πρόσφεραν τα ξένα σχολεία (εβραϊκά, γαλλικά, ιταλικά κ.ά.) Στους αγώνες της αυτούς αναφέρθηκε το 1936 η Έκθεση του Γαλλικού Προξενείου που αναφέρθηκε.

30. Π.χ. οι αναμνήσεις του Ι. Μπήτου, του Κ. Σνωκ κ.ά.

31. Για την Καλαμαριά (στις 14 και 15 Ιουλίου), την Αρετσού (16 και 17 Ιουλίου), την Τούμπα (22, 23 και 24 Ιουλίου), τη Μουταλάσκη και τη συνοικία Αθηνών (18 Ιουλίου), τους Αμπελόκηπους (5 και 6 Αυγούστου), τη Μενεμένη (7 Αυγούστου), τη Ξηροκρήνη (8 Αυγούστου), τη Νεάπολη (9 Αυγούστου), τη Βάρνα (10 Αυγούστου) και το Σέδες (11 Αυγούστου 1931).

Επίσης, στην προσπάθειά της να προβάλει τους τοπικούς ποιητές, η εφημερίδα δημοσίευε κατά καιρούς στην κορυφή της πρώτης σελίδας δίστηλα ποιήματα –κυρίως ποιητών της Θεσσαλονίκης– όχι ιδιαίτερης προβολής (Α. Μισιρολόγου, Ν. Τσούρα, Ανθούλας Βαφοπούλου, Ειρήνης Νικολάκη κ.ά.).

*Ο Κωνσταντίνος Σνωκ, διευθυντής επί χρόνια, της «Νέας Αλήθειας».
(Αρχείο Δημ. Σνωκ)*

Την άνοιξη του 1931 ο Κων. Σνώκ ως αρμόδιος συντάκτης της εφημερίδας και ίσως όχι ως εκπρόσωπός της, ανέλαβε την πρωτοβουλία να ιδρυθεί στη Θεσσαλονίκη σωματείο με τον τίτλο «Φιλολογική Συντροφιά» το οποίο να αναπτύξει πνευματική δραστηριότητα στη Θεσσαλονίκη και ακόμη να εκδώσει περιοδικό. Έγινε η ιδρυτική συνέλευση, εκλέχθηκε επιτροπή, άρχισε η σύνταξη καταστατικού και έγινε συζήτηση από τις στήλες της εφημερίδας, χωρίς όμως να είναι γνωστό αν ολοκληρώθηκε το εγχείρημα³².

Από το 1931 (μέχρι τουλάχιστον και το 1934), καθιέρωσε νέα αρίθμηση κάθε 1^η Ιουνίου. Δεν

διαπιστώθηκε τότε καταργήθηκε αυτό το σύστημα.

Ακολουθώντας την πρακτική και άλλων εφημερίδων άρχισε (από τον Ιούλιο του 1932) να δημοσιεύει σε σχήμα κατάλληλο για βιβλιοδεσία βιβλία που η εφημερίδα μετάφρασε. Πρώτο βιβλίο ήταν «Ο Μέγας Ναπολέων» του Έμιλ Λούντβιχ (7 Ιουλίου μέχρι 8 Σεπτεμβρίου).

Εντυπωσιάζει μια υποσέλιδη οκτάστηλη διαφήμισή της (στις 18-5-1932), ότι «συγκεντρώνει αεροπορικώς και από τηλεφώνου το απόγευμα όλας τας νεωτέρας πληροφορίας ελληνικού και παγκοσμίου ενδιαφέροντος».

32. «Νέα Αλήθεια» στις 10 Μαρτίου 1931 κ.ε.

Τον Οκτώβριο του 1932 οργάνωσε από τις στήλες της, με την έγκριση της Γενικής Διοικήσεως, έρανο για τους σεισμοπαθείς της Χαλκιδικής προβάλλοντας το πρόβλημα και δημοσιεύοντας καταλόγους, ενώ τα ποσά τα κατέθετε στον Ερυθρό Σταυρό³³.

Έδειξε το έντονο ενδιαφέρον για την ανάπτυξη της ιδέας της αεροπορίας και ενίσχυσε από τις στήλες της τις προσπάθειες για να γίνει αποδεκτή από το κοινό, να ιδρυθεί σωματείο και να αναπτυχθούν οι αεροπορικές συγκοινωνίες. Ενδιαφέρθηκε εξ άλλου ζωηρά και ήταν σημαντική η συμβολή του συντάκτη της Τάκη Οικονομίδη, για τη θεατρική κίνηση της Θεσσαλονίκης. Ειδήσεις, κριτική θεάτρου και προβολή των τοπικών θεατρικών συγγραφέων ήταν συχνές στην ύλη της, ιδίως όταν ο Οικονομίδης (που τον πάντρεψε ο Κούσκουρας) άρχισε να γράφει θεατρικές επιθεωρήσεις και μια οπερέτα³⁴, ενώ στη «Νέα Αλήθεια» εργαζόταν και ο Β. Βεκιάρης, επίσης θεατρικός συγγραφέας.

Επίσης συνεχίστηκε το από την Τουρκοκρατία ακόμη ενδιαφέρον της για τις αθλητικές ειδήσεις. Το 1933 μάλιστα οργάνωσε αποστολή αθλητικού συντάκτη της στη Μακεδονία και στη Θράκη, για να ερευνήσει τα τοπικά αθλητικά προβλήματα³⁵.

Το 1933 δημοσιεύθηκε μεγάλη έρευνα στη «Νέα Αλήθεια» για τις εργαζόμενες τάξεις: «Όλα τα ζητήματα των εργατών και των μικροεπαγγελματιών. Η σημερινή θέση των, οι αξιώσεις των, τα δίκαιά των, οι αγώνες των, οι διεκδικήσεις των». Την έρευνα έκανε ο έκτακτος συνεργάτης της Κ. Σβέλτος³⁶.

33. «Νέα Αλήθεια» στις 8 Οκτωβρίου 1932.

34. «Νέα Αλήθεια» στις 19 Ιουνίου 1932, 19 Αυγούστου 1932. Παρουσίαση νέων επιθεωρήσεων στις 19 Αυγούστου 1932, 1 Σεπτεμβρίου 1932, 20 Ιουλίου 1933, 15 και 27 Ιουλίου 1934, 1,5, 9 και 10 Αυγούστου 1934, 21 Οκτωβρίου 1934 για την κουμπαριά.

35. «Μακεδονικά Νέα» στις 30 Απριλίου 1933.

36. «Νέα Αλήθεια» στις 4 Σεπτεμβρίου 1933. Σημειώνεται όμως ότι ο Κ. Σβέλτος «αποκηρύχθηκε» αργότερα από την εφημερίδα, γιατί ερευνούσε κρυφά από αυτήν θέματα του Πανεπιστημίου ενέργεια που προκάλεσε αντιδράσεις της διοικήσεώς του.